ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ὁμιλία

Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ. Παντελεήμονος
στὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου :
«Ἀπὸ τὸν Θρίαμβο στὴν Καταστροφή.
100 χρόνια από την Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία καὶ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφή».
Κομοτηνή, Τσανάκλειος Σχολή, 15 Ἀπριλίου 2022

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι σημαντικὴ γιὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς καὶ γιὰ τὸν τόπο μας, καὶ τὴ Θράκη γενικότερα. Καὶ τοῦτο γιατὶ μὲ ἀφορμὴ τὴν συμπλήρωση 100 χρόνων ἀπὸ τὴν φοβερῆς ἔκτασης γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸ Μικρασιατικὴ Καταστροφή, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀφιέρωσε τὸ 2022 ὡς ἔτος μνήμης καὶ ἐθνικῆς ἐνδοσκόπησης, ἀλλὰ πιστεύω καὶ φρονηματισμοῦ, εἰρήνευσης καὶ καταλλαγῆς.

Καὶ θεωρῶ ὅτι ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι μέσα στὸ πλαίσιο αὐτὸ σημαντική, γιατὶ ἡ Μητρόπολή μας, συμμετέχοντας στὶς ἐκδηλώσεις μνήμης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὸ 1922, προχώρησε στὴν ἔκδοση τοῦ βιβλίου τοῦ συνεργάτη καὶ φίλου, τοῦ θρακιώτη, ἀλλὰ καὶ κοσμοπολίτη, ὅπως εἰπώθηκε προηγουμένως, Δημήτρη Μαυρίδη μὲ τὸν τίτλο: *Ἀπὸ τὸν Θρίαμβο στὴν Καταστροφή. 100 χρόνια από την Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία καὶ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφή*.

Εἶναι τὸ ἕνατο βιβλίο ποὺ ἐκδίδει ἡ Μητρόπολη, γιατὶ εἶμαι βαθειὰ πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ἐδῶ στὴν ἀκριτικὴ Θράκη

ἔχει πολλὴ ποιμαντικὴ ἐργασία νὰ ἐπιτελέσει γιὰ τὴν παρηγορία καὶ τὸν ἁγιασμὸ τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Στὸ ἔργο της αὐτὸ ἡ Μητρόπολη ἔχει ἐντάξει καὶ ποιμαντικὲς δράσεις ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἀνάδειξη τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐπαρχίας τῆς Ροδόπης.

Στὴν περιοχὴ αὐτὴ βρῆκαν τὸ 1922 καὶ τὸ 1923 ἕνα ἀσφαλὲς καταφύγιο χιλιάδες πρόσφυγες ἀδελφοί μας ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Θράκη, τὴν Ἀνατολικὴ Ρωμυλία, τὴν Μικρὰ Ἀσία, τὸν Πόντο καὶ τὴν Καππαδοκία. Στὴν Ροδόπη, ὅπως βέβαια καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς τῆς πατρίδας μας οἱ πρόσφυγες ἐγκαταστάθηκαν, ἐργάστηκαν, προόδευσαν καὶ τελικὰ ἀναμόρφωσαν τὸν τόπο μας. Ἔδωσαν μιὰ νέα πνοὴ στὴ Θράκη. Οἱ κατατρεγμένοι πρόσφυγες βρῆκαν ἕναν τόπο καθημαγμένο ἀπὸ τοὺς πολέμους καὶ τὴν κατοχὴ ξένων δυνάμεων. Ὅμως, μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ἐργατικότητά τους, τὴν πράγματι σκληρὴ ἐργασία τους, ἄλλαξαν τὴν εἰκόνα τῆς πατρίδας μας. Καὶ βεβαίως στὴν ἀκριτική μας Ροδόπη ἀλλαξαν τὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνιιὴ ζωὴ καὶ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο. Μὲ τὴν ἐγνωσμένη ἀγάπη τους γιὰ τὴν παιδεία καὶ τὰ γράμματα καὶ μὲ τὴν ἵδρυση τῶν συλλόγων καὶ τῶν σωματείων ποὺ παραπέμπουν στὶς πατρίδες, στὶς πατρογονικὲς ἑστίες τῶν παπούδων μας, διέσωσαν τὴ μνήμη, διέσωσαν τὰ ἔθιμα καὶ τὴν καθημερινότητα τῆς καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολῆς, τοὺς χοροὺς καὶ τὰ τραγούδια. Διέσωσαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καθημερινή τους ζωὴ, τὶς διηγήσεις γιὰ τὴν κοινοτικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ στὶς «πατρίδες». Κυρίως οἱ Μικρασιάτες, οἱ Πόντιοι, οἱ Καππαδόκες καὶ οἱ Θρακιῶτες λόγιοι κατέγραψαν τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ τὸν ὑλικὸ πολιτισμὸ στὶς «πατρίδες» καὶ ἔτσι διέσωσαν μὲ τὴν γραφίδα τους στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ καὶ τὴν πνευματικὴ πραγματικότητα.

Γόνος καὶ ἐγὼ προσφυγικῆς οἰκογένειας εἶμαι ἰδιαίτερα εὐαίσθητος στοὺς ἀγῶνες καὶ στὶς ἀγωνίες τῶν σημερινῶν ἀπογόνων τῶν προσφύγων καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ στὴν ὁποία μὲ ἔταξε ἡ Ἐκκλησία καταβάλλω, στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων μου, κάθε προσπάθεια καὶ μὲ ποικίλλες δράσεις γιὰ νὰ ἀνακουφίσω

πνευματικὰ καὶ νὰ τονωθεῖ ἡ ἱστορικὴ καὶ συλλογικὴ μνήμη ὅλου τοῦ κόσμου, κυρίως ὅμως τῶν Μικρασιατῶν, τῶν Ποντίων, τῶν Καππαδοκῶν ἀλλὰ καὶ τῶν Θρακιωτῶν ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Θράκη καὶ τὴν Ἀνατολικὴ Ρωμυλία.

Καὶ τὰ βιβλία ποὺ ἐκδίδει ἡ Μητρόπολη Μαρωνείας αὐτὸν τὸν στόχο ἔχουν, πιστεύω ὅτι αὐτὴ τὴν στάση ζωῆς ἐκφράζουν. Τὴν προβολὴ καὶ διάσωση τῆς μνήμης, τὴ διάσωση τῶν πολιτιστικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν τεκμηρίων, τῶν ἔργων τῶν χειρῶν τῶν πατέρων μας. Προσπαθοῦμε νὰ ἐπουλώσουμε τὶς πληγὲς ποὺ προξένησε ἡ μεγάλη αὐτὴ καταστροφή, χωρὶς ὅμως νὰ ξεχνᾶμε.

Γιατὶ πράγματι, παρὰ τὰ λεγόμενα καὶ τὴν ἐκστρατεία ἀποσιωποιήσεως ποὺ ἐπιχειρήθηκε κατὰ τὸν Μεσοπόλεμο, ἡ Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία καὶ ἡ Καταστροφὴ τῶν Ἀνατολικῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἀπώλεια τῶν πατρογονικῶν τους ἑστιῶν παραμένουν πληγὲς στὴ συνείδηση τοῦ Νεοέλληνα.

Ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰώνα οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀνατολῆς παρέμεναν ὑπὸ τὸν ζυγὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Κατοικοῦσαν στὴν Κωνσταντινούπολη, τὴ Σμύρνη καὶ τὴν ἐνδοχώρα της, τὸν Πόντο, τὴν Καππαδοκία καὶ τὶς παράλιες περιοχὲς τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου καὶ εὐημεροῦσαν. Ὑπῆρχε δηλαδὴ μία δεύτερη Ἑλλάδα, ὁ ἀνατολικὸς πνεύμονας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ ἄνοδος στὴν ἀρχὴ τῶν Νεοτούρκων καὶ ἡ ἐπιρροὴ ξένων δυνάμεων τοὺς εἶχε πείσει ἀπὸ τὸ 1911 ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία θὰ ἔπρεπε νὰ βασίζεται σὲ ἕνα ἔθνος, τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν ὑπῆρχε. Τὸ Ὀθωμανικὸ Κράτος ἀποτελοῦσε ἕνα συνονθύλευμα λαῶν χωρὶς ἐθνικὴ συνοχή. Οἱ ἱστορικοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι ὑπῆρχε δηλαδὴ ἕνα κράτος χωρὶς ἔθνος. Ἡ ἀντίδραση τῶν Τούρκων στὴν μεταχείρηση ποὺ τοὺς ἐπέβαλε ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν ἦταν ἡ ἀρχὴ τῆς συνείδησης τοῦ Τούρκου καὶ τοῦ τουρκικοῦ ἔθνους.

Ἡ προσπάθεια τῆς Ἑλλάδος νά ἐνσωματώσει τὴν ἀνατολική της διάσταση κατέληξε σὲ ἀποτυχία. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς δὲν πρέπει ὅμως νὰ μᾶς ἀπογοητεύει. Ἡ ἱστορία μας εἶναι γεμάτη ἀπὸ κρίσιμες

καταστάσεις τὶς ὁποῖες μὲ τὴν πίστη στὸν Θεὸ καὶ τὸ φρόνημά μας ἀντιμετωπίσαμε μὲ ἐπιτυχία καὶ ἐπιβιώσαμε γιὰ πολλοὺς αἰῶνες.

Μὲ ἀφορμὴ τὴ σημερινὴ παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ ἀγαπητοῦ μας Δημήτρη Μαυρίδη ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἀναγγείλω ὅτι ἡ Μητρόπολη θὰ διοργανώσει τὸ Φθινόπωρο Ἔκθεση Φωτογραφίας ἀφιερωμένη στὴν «Καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴ» καὶ στὴν Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ, ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Δημήτρη Μαυρίδη. Τὴν ἔκθεση θὰ συνοδεύει καὶ σχετικὸς κατάλογος.

Στὸ πλαίσιο αὐτὸ καὶ σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ἐργαστήριο Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ Τμήματος Ἱστορίας καὶ Ἐθνολογίας τοῦ Πανεπιστημίου μας θὰ διοργανώσει, σὺν Θεῷ, ἐφέτος τὸν Ὀκτώβριο διαδικτυακὸ συνέδριο ἀφιερωμένο στὴν Ἀνατολικὴ Θράκη, στὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμό, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐποχὴ μετὰ τὴν ἀναγκαστικὴ ἐκκένωση τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

Εὔχομαι ὁ ἐρχόμενος πρὸς τὸ ἑκούσιον Πάθος Χριστός νὰ χαρίζει σὲ ὅλους μας καὶ στὸν πιστὸ καὶ εὐσεβὴ λαὸ τῆς ἀκριτικῆς μας Ροδόπης εἰρήνη, εὐημερία καὶ ὀρθὸ φρόνημα, βασισμένο στὰ μαθήματα ποὺ μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία μας.

Καλὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα. Καλὸ Πάσχα σὲ ὅλους !